

hvilke Vanskeligheder der da kunde være i Vejen for en saadan Grundlovsforandring, og om man ikke hellere burde gaa den Vej, og her er det, jeg siger, at mener Flertallet sit Program oprigtigt, da bør man gaa den Vej. Jeg vilde derfor gerne have Lov til lige at sige et Par Ord derom, jeg skal gøre det paa et halvt Minut. Den Vanskelighed, der maaske var under den forrige Regering, da vi kendte den forrige Konseilspræsidents Opfattelse af dette Spørgsmaal, er jo nu bortfalden, thi efter alt, hvad der foreligger, efter hele Ministerkrisens Forløb, er den nuværende Situation den, at man maa gaa ud fra, at den nuværende Justitsministers Mening er den overvældende og overvejende under dette Ministerium, og den nuværende Justitsministers Mening om dette Spørgsmaal er ikke ubekendt, den kende vi alle, og heller ikke, hvad denne Sag angaar, bør der altsaa være nogen Vanskelighed paa dette Omraade.

Min Mening er altsaa den, at jeg er enig med den ærede Forslagsstiller om Formaalet, man bør gøre Alvor af Religionsfrihedsprincippet og bør altsaa komme bort fra Eden i dens nuværende religiøse Form; men min Mening er endvidere den, at hvis det kun kan naas ved en Grundlovsforandring, saa bør vi gaa til en Grundlovsforandring. Overhovedet bør vi ikke være saa ængstelige for Grundlovsforandringer, som det hidtil har været Skik, thi ville vi have Frihed og Fremskridt paa alle Punkter her i Landet, saa bliver det nødvendigt at forandre Grundloven, og jeg haaber, at naar en Grundlovsforandring kræves, saa ville vi ikke vige tilbage for at foretage en saadan.

Alfred Christensen: Jeg skal undlade at komme ind paa Spørgsmaalet om de kongevalgtes Opløsning, dog kan jeg ikke undlade den Bemærkning, at hvis det maa lykkes det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds (Sveistrup) ved dette sit private Lovforslag at fremtvinge de kongevalgtes Opløsning og derigennem sætte Liv i Lejren, saa var det ikke første Gang, han havde faaet Liv i Lejren ved et privat Lovforslag, men saa vil jeg i Modsætning til forrige Gang hilse hans Forslag med dybtfølt og hjertelig Tak og tilsige ham min Assistance paa hans videre Vej gennem Livet.

Hvad angaar selve Edsformelen, saa er det jo et Spørgsmaal, der er drøftet længe og meget indgaaende her i Salen under anden Behandling af det store Rets-

reformforslag. Vi drøftede den Gang Formen for Vidneeden, og det viste sig da, at mange og vægtige Stemmer her i Salen rejste sig for Afskaffelsen af den tvungne Vidneed. Jeg hørte ikke til dem, der vare begejstrede for at afskaffe den tvungne Vidneed, tværtimod. Jeg fremkom med nogle Bemærkninger, der gik ud paa, at for mig var det afgørende dette at faa Sandheden frem gennem en Vidneforklaring, og hvis jeg til Sandhedens Opnaaelse kendte endnu stærkere Midler end den gældende Vidneed, saa vilde jeg ikke vige tilbage for ogsaa at bruge dem, thi Sandheden er for mig det, det kommer mest an paa, og Folks saakaldte Samvittighedsfrihed har for mig mindre at sige; thi jeg synes, at naar en Mand har rent Mel i Posen, og han kun skal vidne, hvad Sandhed er, hvad han ved og har erfaret, saa kan han trøstigt aflægge den Ed, hans Fædrelands Love foreskriver ham. Saaledes er det for mit Vedkommende, og jeg synes ogsaa, det maa være saaledes for mine Medborgeres Vedkommende.

Der er imidlertid en Bevægelse i Gang for at faa Vidneeden afløst af en borgerlig Bekræftelse, og her er Tale om en borgerlig Løfteed. Jeg mener nu, at vi ikke bør have to Slags Eder, saaledes at vi beholde Vidneeden som den Ed, der aflægges under de strengeste og mest bindende religiøse Former, og desuden have en civil, borgerlig Ed, som aflægges ved civile Løfter, hvor man lover og sværger ved Ære og Samvittighed. Disse to Eder ville ganske naturligt blive opfattede som Ed af første Sort og Ed af anden Sort, af hvilke den strengere Ed af første Sort bør holdes, medens Eden af anden Sort faar knap og nap samme Betydning som et dagligdags Løfte, med hvilket man kan gøre, hvad man vil; ja, man kan let blive enig om, at det ikke burde blive saaledes, men saaledes vil Sagen ganske sikkert udvikle sig.

Det er nu min Mening, at naar der skal aflægges Ed, eller der skal afgives bindende Løfter i det offentlige Liv, saa bør Eden, hvad enten det saa er Vidne- eller Løfteed, saa vidt mulig aflægges under samme Form og under samme bindende Form. For mig kommer det ikke saa meget an paa, om Formlen er af religiøs eller af borgerlig Natur, thi den hæderlige Mand vil vide at indfri sit Løfte og vide at udtale Sandheden, hvad enten han aflægger Eden under borgerlige eller religiøse Former. Det er mig ganske klart, at den Mand, som ikke er i Besid-